

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettua lakia. Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön satamien turvallisuuden parantamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Samalla lain nimike muutettaisiin laiksi eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta.

Esityksen mukaan satamarakenteisiin kohdistuvat turvatoimet laajennettaisiin koskemaan koko satamaa siten, että niiden piiriin kuuluisivat ne turvatoimien kannalta merkitykselliset maa- ja vesialueet, joiden sisällä ovat rakenteet ja varusteet on tarkoitettu kaupallisen merikuljetustoiminnan helpottamiseen. Voimassa olevaa lakia muutettaisiin vastaamaan direktiivin vaatimuksia ottamalla

käyttöön uusi sataman turvatoimialueen käsite.

Esityksen mukaan Merenkululaitoksen tehtäviin lisättäisiin velvollisuus hyväksyä sataman turvatoimialueen rajat ja sataman turvapäällikkö. Merenkululaitoksen tulisi toimia satamaturvaviranomaisena. Jokaiselle satamalle olisi tehtävä turva-arviointi ja turvasuunnitelma sekä nimettävä viranomaisen hyväksymä turvapäällikkö. Merenkululaitos voisi hakemuksesta myöntää vapautuksen alusten ennakoilmoitusvelvollisuudesta. Se voisi myös asettaa riskianalyysiin perustuen ulkomailla Suomen lipun alla purjehtivan aluksen turvataso ja välittää tästä tiedon poliisille edelleen vahvistettavaksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 15 päivänä kesäkuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Kansainvälinen kehitys.....	3
2.2. Euroopan unionin lainsäädäntö.....	3
2.3. Kansallinen lainsäädäntö	4
Yleisvaaralliset rikokset ja terrorismirikokset.....	4
Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta	4
2.4. Kansallinen käytäntö	4
2.5. Nykytilan arviointi.....	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	5
4. Esityksen vaikutukset	6
5. Asian valmistelu	6
6. Riippuvuus muista esityksistä.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1. Lakiehdotus ja perustelut.....	7
Lain nimike.....	7
2. Voimaantulo	11
3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	12
LAKIEHDOTUS.....	13
eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain muuttamisesta	13
eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta	13
LIITE	19
RINNAKKAISTEKSTIT	19
eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain muuttamisesta	19
eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta	19

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Terroriteot ovat lisääntyneet maailmanlaajuisesti. Vuoden 2001 syyskuun yhdenentoista päivän tapahtumien jälkeen Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) valmisteltiin muutoksia ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen (SopS 11/1981), jäljempänä SOLAS-yleissopimus. Aluksiin kohdistuvien terroritekojen ehkäisemiseksi ja IMO:n merenkulun turvatoimia koskevien määräysten sisällyttämiseksi yhteisön lainsäädäntöön Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 31 päivänä maaliskuuta 2004 asetuksen (EY) N:o 725/2004 alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta, jäljempänä *turvatoimiasetus*. Asetuksen voimaantulon yhteydessä annettiin kansallisesti laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta (485/2004), jäljempänä *turvatoimilaki*. Euroopan parlamentin ja neuvoston 26 päivänä lokakuuta 2005 satamien turvallisuuden parantamisesta antamalla direktiivillä 2005/65/EY, jäljempänä *satamaturvadirektiivi*, laajennetaan alusten ja satamarakenteiden turvasäännöstössä, jäljempänä ISPS-säännöstö, tarkoitetut turvatoimet koskemaan satamarakenteen sijasta koko satamaa. Direktiivin voimaansaattamiseksi Suomessa ehdotetaan muutettavaksi eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettua lakia.

2. Nykytila

2.1. Kansainvälinen kehitys

Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n piirissä on pitkään laadittu normistoa merenkulun turvaamiseksi terrori-iskuilta. IMO:n päätöslauselmissa on asetettu alusten lippuvaltiolle, rannikkovaltioille, varustamoille ja alusten miehistöille velvollisuuksia alusten matkustajien ja miehistön suojelemiseksi uhkaavilta terroriteoilta. Merenkulun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva yleissopimus

(SopS 11/1999), niin sanottu SUA-yleissopimus, hyväksyttiin vuonna 1988. Maaliskuussa 1992 voimaan tulleen sopimuksen ja sen pöytäkirjan tarkoituksena on varmistaa, että terrori-iskuihin syyllistyneet henkilöt saatetaan oikeuden eteen vastamaan teoistaan.

Terroritekojen maailmanlaajuisen lisääntymisen vuoksi SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI luku numeroitiin XI-1 luvuksi, johon sisältyivät merenkulun turvallisuutta tehostavat erityismääräykset, ja liitteeseen lisättiin uusi XI-2 luku, joka sisältää merenkulun turvatoimia tehostavat erityismääräykset. Lukuun liittyy ISPS-säännöstö. Liitteen XI-luku ja ISPS-säännöstö tulivat kansainvälisesti voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2004. Laajentamalla yleissopimus satamarakenteisiin voitiin varmistaa tarpeellisten turvatoimenpiteiden pikainen voimaantulo ja toteutus. Uusien määräysten tarkoituksena oli turvakysymyksiin keskittyneen laatujärjestelmän avulla ehkäistä terroristien saapuminen alukseen ja aluksen käyttäminen terroriteon välineenä. Alusten automaattisen tunnistusjärjestelmän AIS:n kansainvälistä käyttöönottoa nopeutettiin, alusten tunnistetiedot määrättiin pantavaksi paremmin näkyviin ja alusten historia-tietojen seuraamista tehostettiin. Lisäksi hyväksyttiin 11 merenkulun turvatoimien toteuttamista ja jatkotoimia koskevaa päätöslauselmaa, jotka koskevat turvatoimien kehittämistä edelleen tulevaisuudessa.

2.2. Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin neuvosto teki 13 päivänä kesäkuuta 2002 puitepäätöksen terrorismin torjunnasta (2002/475/YOS). Puitepäätöksessä määritellään terrorismirikokset ja niiden periaatteet, terroristiryhmään liittyvät terrorismirikokset sekä terrorismirikokseen yllyttäminen, avunanto ja rikoksen yritys. Jokaisen jäsenvaltion on puitepäätöksen mukaisesti toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että terrorismirikoksista voidaan langettaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rangaistusseuraamuksia, joista voi seurata rikoksentehtäjän luovuttaminen. Myös oikeushenkilöt on tarvittaessa voitava

saattaa vastuuseen rikoksesta. Lisäksi puitepäätyksessä on säännöksiä uhrien suojelusta ja auttamisesta.

Turvatoimiasetus tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2004 ja sillä SOLAS-yleissopimuksen liitteen merenkulun turvatoimia koskevat määräykset siirrettiin yhteisön lainsäädäntöön. Liitteen XI-2 luku ja ISPS-säännöstö ovat asetuksen liitteenä. Turvatoimiasetus ei sisällä IMO:n samanaikaisesti hyväksymiä SOLAS-yleissopimuksen liitteen V ja XI-1 luvun uusia määräyksiä.

Turvatoimiasetuksen soveltamisala rajoittuu turvatoimiin, joita toteutetaan aluksilla tai jotka liittyvät aluksen ja sataman välittömään vuorovaikutukseen. Satamaturvadirektiivillä laajennetaan ISPS-säännöstössä tarkoitetut turvatoimet koskemaan satamarakenteen sijasta koko satamaa. Direktiivin voidaan sanoa olevan jatkoa turvatoimiasetukselle. Direktiivi sisältää satamien turvallisuutta koskevat yhteiset perussäännöt ja säännöt niiden täytäntöönpanemiseksi ja seuraamiseksi. Direktiivin päätavoitteena on parantaa satamaturvallisuutta turvavälikohtausten uhkien varalta. Direktiivin tavoitteena on myös varmistaa, että turvatoimiasetuksen soveltamiseksi toteutettavissa turvatoimissa hyödynnetään viereisten satamatoiminnan alueiden parempaa turvallisuutta.

Satamaturvadirektiivin soveltamisalaan kuuluvat kaikki satamat, joissa sijaitsee yksi tai useampi asetuksen soveltamisalaan kuuluva satamarakenne. Jäsenvaltiot määrittelevät itse yksityiskohtaisten turva-arviointien pohjalta turvatoimien kannalta merkityksellisten satama-alueiden tarkat rajat sekä satamien riittävän turvallisuuden kannalta aiheelliset toimenpiteet. Direktiivillä asetetaan jäsenvaltioille samankaltaisia velvollisuuksia kuin turvatoimiasetuksella. Jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä turvasuunnitelmat, joissa otetaan huomioon sataman turva-arvioinnin tulokset. Tehtävät tulisi jakaa tarkasti osapuolten kesken ja turvatoimia tulisi harjoitella säännöllisesti.

2.3. Kansallinen lainsäädäntö

Yleisvaaralliset rikokset ja terrorismirikokset

Suomi pani puitepäätyksen terrorismin torjunnasta täytäntöön lisäämällä rikoslain

muuttamisesta annetulla lailla (17/2003) rikoslakiin (39/1889) uuden 34 a luvun terrorismirikoksista. Uusi 34 a luku sisältää rangaistussäännökset terrorismirikoksista, kuten terroristisessa tarkoituksessa tehdyistä rikoksista ja niiden valmistelusta, terroristiryhmän johtamisesta, sen toiminnan edistämisestä ja terrorismin rahoittamisesta. Säännökset koskevat terrorismirikoksia ja niiden sanktioita, eivätkä ne varsinaisesti ehkäise ennalta terroristitekoja satamissa, kuten IMO:n alusten ja satamarakenteiden turvamääräykset. Lisäksi poliisin, merivoimien, rajavartiolaitoksen ja Merenkululaitoksen yhteistyönä on luotu suunnitelma aluskaappausten ja muiden vakavien rikostilanteiden varalta.

Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

Turvatoimiasetuksessa edellytetyt kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset annettiin Suomessa turvatoimilaille. Laki tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2004. Tätä ennen Suomella ei ollut voimassa lainsäädäntöä alusten ja satamarakenteiden turvatoimista. Lain mukaan kansallisia toimivaltaisia viranomaisia ovat Merenkululaitos, rajavartiolaitos, tullilaitos ja poliisi. Merenkululaitos toimii päävastuuviranomaisena. Lailla säädetään viranomaisten tehtävistä ja oikeuksista alusten ja satamarakenteiden turvatoimien toimeenpanossa ja valvonnassa, turvatoimiin kuuluvista turvatarkastuksista, henkilöön kohdistuvista pakkotoimista, eräistä ilmoitusvelvollisuuksista, tietojen luovuttamisesta, teknisestä valvonnasta sekä pakkokeinoista ja seuraamuksista.

2.4. Kansallinen käytäntö

Suomessa on noin 125 satamarakennetta ja 80 satamaa. Niin sanottuja yhden satamarakenteen satamia on noin 60.

Suomessa Merenkululaitos vastaa toimivaltaisena viranomaisena alusten ja satamien turvatoimista. Merenkululaitos tekee satamarakenteiden turva-arvioinnit ja hyväksyy alusten ja satamarakenteiden turvasuunnitelmat.

Suomessa on tällä hetkellä noin 125 satamarakennetta, joihin kansainvälisen liikenne-

teen aluksia palvelevina sovelletaan ISPS-säännöstöä. Merenkululaitos on arvioinut jokaisen satamarakenteen turvallisuuden, hyväksynyt tämän perusteella tehdyn turvasuunnitelman sekä tarkistanut suunnitelman turvatoimet, joista satama saa turvatodistuksen. Turvatoimet tarkistetaan vähintään viiden vuoden välein tai aikaisemmin, jos siihen on olemassa erityisiä syitä, kuten olennaisia muutoksia toimintaympäristössä.

Merenkululaitos seuraa turvatoimien tasoa satunnaistarkastuksin ja ylläpitää rekisteriä ISPS-säännösten mukaisista turvaharjoituksista. Se osallistuu myös tärkeimpiin viranomaisharjoituksiin ja ylläpitää tietoja satamien ajantasaisista turvasuunnitelmista. Lisäksi se osallistuu ISPS-yhteistyöhön sekä kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kesken että EU:ssa ja kansainvälisessä merenkulujärjestössä IMO:ssa. Kansainvälisistä yhteistyöstään saamiensa kokemusten avulla Merenkululaitos tarvittaessa ohjaa satamia niiden turvatoimissa.

Merenkululaitokselle direktiivin toimeenpano ei merkitse olennaista muutosta ISPS-säännösten turvatoimiin. Myös direktiivin säännösten toteuttamisen valvonta ja siihen liittyvät harjoitukset ovat nykyisen kaltaisia.

2.5. Nykytilan arviointi

Turvatoimiasetus ja kansallinen turvatoimilaki ovat käytännössä toimineet pääosin hyvin.

Turvatoimiasetus koskee kuitenkin ainoastaan sitä sataman osaa, jossa aluksen ja sataman vuorovaikutus tapahtuu. Satamaturvadiirektiivin tarkoituksena on parantaa turvatoimia sataman niissä osissa, jotka eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan sekä varmistaa, että asetuksen soveltamiseksi toteutettavissa turvatoimissa voidaan hyödyntää viereisten satama-alueiden parempaa turvallisuutta. Kansallista lakia olisi muutettava vastaamaan direktiivin vaatimuksia. Satamarakenteisiin kohdistuvia turvatoimia maantieteellisesti laajentamalla varmistettaisiin paras mahdollinen turvallisuuden taso aiheuttamatta satamille huomattavia lisärasituksia. Koko satama tulisi kansallista lakia muuttamalla saatua turvajärjestelmän piiriin.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta. Ehdotetulla muutoksella pantaisiin kansallisesti täytäntöön turvatoimiasetuksen tavoitteita edistävä satamaturvadiirektiivi. Lainmuutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan viimeistään silloin, kun direktiivi tulee voimaan.

Turvatoimiasetuksen soveltamisala rajoittuu turvatoimiin, joita toteutetaan aluksilla tai jotka liittyvät aluksen ja sataman välittömään vuorovaikutukseen. Parhaan mahdollisen turvaton saavuttamiseksi olisi otettava käyttöön satamien turvatoimia, jotka koskisivat jokaista jäsenvaltioiden määrittelemien rajojen sisällä olevaa satamaa ja joilla varmistettaisiin, että asetuksen soveltamiseksi toteutettavissa turvatoimissa hyödynnetään viereisten satamatoiminnan alueiden parempaa turvallisuutta. Direktiivi laajentaakin ISPS-säännöstössä asetetut turvatoimet koskemaan koko satamaa. Ehdotus on laadittu direktiivistä johtuvien velvoitteiden lisäksi ISPS-säännösten toimeenpanosta saatujen kokemusten perusteella. Ehdotuksessa käytettäisiin pääosin sataman turvatoimialueen käsitettä suppean satamarakennekäsitteen sijasta.

Esityksessä ehdotetaan, että lain tarkoitusta korostettaisiin lisäämällä sen ensimmäiseen pykälään uusi 1 momentti, jonka mukaan laissa säädetään satamissa noudatettavista turvatoimista. Lakiin lisättäisiin myös uusia, sen soveltamisen kannalta olennaisia määritelmiä, kuten satamaturvadiirektiivin, turvaton, sataman turvatoimialueen ja satamarakenteen määritelmät.

Laissa käytettäisiin uutta sataman turvatoimialueen käsitettä. Sataman turvatoimialueella tarkoitettaisiin turva-arvioinnin perusteella määriteltävää aluetta, jolle laaditaan turvasuunnitelma. Turvatoimialue olisi merkittävä näkyvästi selkein merkein tai kyltein. Sanan satamarakenne käyttö korvattaisiin esityksessä lähes kauttaaltaan sanoilla sataman turvatoimialue. Ehdotuksella laajennettaisiin satamarakenteisiin kohdistuvia turvatoimia siten, että ne koskisivat turvatoimien kannalta merkityksellisiä maa- ja vesialueita.

Vahingoittavat toimet voitaisiin muutoksen avulla ehkäistä aikaisempaa laajemmilla alueille. Samoin perustein myös lain nimike muutettaisiin laiksi eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta.

Merenkululaitoksen tehtäviin lisättäisiin velvollisuus hyväksyä sataman turvatoimialueen rajat, päättää keille sataman henkilöstöstä tehdään turvaselvitys ja huolehtia satamien turvasuunnitelmien uudelleenarvioinneista. Merenkululaitoksen uusiin erityisvelvollisuuksiin kuuluisivat myös sataman turvapäällikön ja muun keskeisen turvahenkilöstön hyväksyminen ja satamaturvaviranomaisena toimiminen sekä harjoitusten järjestämisen ohjeistaminen ja valvominen satamaturvadirektiivin liitteen III mukaisesti. Merenkululaitoksella olisi myös oikeus asettaa riskianalyysiin perustuen ulkomailla Suomen lipun alla purjehtivan aluksen turvataso ja välittää tieto tästä poliisille edelleen vahvistettavaksi sekä myöntää hakemuksesta vapautus aluksesta tehtävästä ennakoilmoituksesta.

Lakiin lisättäisiin uusi 2 a luku, jossa säädettäisiin satamien turvatoimista. Luku sisältäisi säännökset turva-arvioinnista, turvasuunnitelmasta, sataman turvatoimialueen laajuudesta satamarakenteesta ja sataman turvapäälliköstä. Säännökset olisivat direktiivissä säädettyjen vaatimusten mukaisia. Satamalle olisi tehtävä vähintään viiden vuoden välein tai olosuhteiden muuttuessa tarkistettava turva-arviointi, jossa otettaisiin huomioon direktiivin liitteessä esitetyt vaatimukset. Sataman turvasuunnitelmassa määrättäisiin sataman turvajärjestelyistä. Jokaisessa satamassa olisi oltava turvapäällikkö. Turvatoimiasetuksen säännökset olisivat ensisijaisia, jos satamarakenteen rajat on määritelty siten, että ne kattavat koko sataman turvatoimialueen.

4. Esityksen vaikutukset

Ehdotettujen säännösten täytäntöönpano edellyttää jatkuvaa ja tehokasta yhteistyötä aluksista ja satamarakenteista vastaavien ja niitä käyttävien tahojen välillä. Satamien turvallisuuden parantaminen edellyttää varus-

tamoilta ja satamilta sekä kansallisilta ja paikallisilta viranomaisilta laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämistä.

Esityksellä ei ole välittömiä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Koska muutos laajentaa turvatoimia satamarakenteiden ulkopuolelle koko sataman alueelle, voi joissakin satamisissa olla tarvetta laajentaa vartioitua aluetta aidoilla ja valvontalaitteilla, mistä voi aiheutua kustannuksia. Käytännössä muutoksia tuskin tarvitaan, koska satamat varautuivat tilanteeseen jo turvatoimilain tullessa voimaan.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Merenkululaitokselta, Tullihallitukselta, Suomen Satamaliitto ry:ltä, Suomen Varustamoyhdistys ry:ltä, Ålands Redarförening rf:ltä, Rahlialusyhdistys ry:ltä, Satamaoperaattorit ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:ltä ja Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:ltä. Lausunnonantajista suurin osa puolsi esitystä tai niillä ei ollut huomautettavaa sen johdosta. Lausunnoissa esitetyt kommentit on mahdollisuuksien mukaan pyritty ottamaan huomioon.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Esityksessä ehdotetun 10 §:n 2 momentin mukaan muuta kuin rajavartiomiestä, poliisimiestä tai tullimiestä voidaan käyttää suorittamaan turvatarkastus, jos hän täyttää järjestyksenvalvojista annetun lain (533/1999) 10 §:ssä säädetyt järjestyksenvalvojaksi hyväksymiselle asetetut edellytykset tai jos hän on saanut Ilmailuhallinnon hyväksymän koulutusohjelman mukaisen koulutuksen turvatarkastajaksi. Eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys laiksi järjestyksenvalvojista annetun lain muuttamisesta (HE 265/2004 vp), jossa myös järjestyksenvalvojaksi hyväksymisen edellytyksistä säätävää 10 §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Kyseinen esitys tulisi ottaa huomioon tätä esitystä käsiteltäessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus ja perustelut

Lain nimike

Voimassa olevan lain nimike muutettaisiin turvatoimien maantieteellisen alueen laajentumisen vuoksi laiksi eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta.

1 §. Lain tarkoitus. Lain tarkoitusta koskeva pykälä vastaisi osin voimassa olevan turvatoimilain 1 §:ää. Pykälässä säädettäisiin direktiivin 2 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti lain tarkoituksesta ja soveltamisalasta. Lain tarkoituksen painotusta muutettaisiin korostamalla satamien turvatoimia. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 momentti, jonka mukaan laissa säädetään satamissa noudatettavista turvatoimista. Lain tarkoituksena olisi saavuttaa satama-alan paras mahdollinen suojeleu käyttämällä satamien turvatoimia. Turvatoimet koskisivat jokaista jäsenvaltioiden määrittelemien rajojen sisällä olevaa satamaa ja niitä olisi sovellettava kaikkiin satamiin, joissa sijaitsee yksi tai useampi turvatoimiasetuksen soveltamisalaan kuuluva satamarakenne.

Ehdotettu 2 momentti vastaisi pääosin voimassa olevan lain 1 §:ää. Säännöstä muutettaisiin kielellisesti kuitenkin siten, että sen mukaan lailla annettaisiin *myös* turvatoimiasetuksessa edellytetyt kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset. Muutos on luonteeltaan tekninen, eikä se muuta momentin asiasisältöä.

2 §. Määritelmät. Pykälä vastaisi osin voimassa olevan lain 2 §:ää. Lisäksi pykälässä määriteltäisiin eräitä uusia lain kannalta keskeisiä käsitteitä.

Satamanpitäjän määritelmää 2 kohdassa muutettaisiin siten, että satamanpitäjällä tarkoitetaan myös sitä, joka ylläpitää satamaa.

Pykälän 3 kohdassa vaarallisen esineen määritelmää muutettaisiin siten, että se kattaisi myös sellaisen esineen, joka voi vaarantaa sataman. Vaarallisella esineellä tarkoitettaisiin siis sellaista esinettä, esineen jäljitelmää tai ainetta, joka voi vaarantaa tai jota voidaan käyttää vaarantamaan aluksen tai sa-

taman taikka niissä olevien turvallisuutta.

Pykälän 4 kohtaan otettaisiin satamaturva-direktiivin määritelmä. Satamaturvadirektiivillä tarkoitettaisiin satamien turvallisuuden parantamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 65/2005/EY.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 kohta, jossa määriteltäisiin turvataso. Satamaturvadirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on otettava käyttöön turvatasojärjestelmä, jonka mukaiset turvatasot on määriteltävä turvatoimiasetuksessa. Laissa turvatasolla tarkoitettaisiin sen riskin tasoa, että turvavälikohtausta yritetään tai se tapahtuu. Turvatasoja olisi kolme.

Pykälään lisättäisiin uusi 6 kohta, jossa määriteltäisiin turvataso 1. Turvatoimet olisivat tasolla 1 jatkuvasti ylläpidettäviä vähimmäisturvatoimia.

Pykälän uudessa 7 kohdassa määriteltäisiin turvataso 2. Tasolla 2 pidettäisiin yllä tietyn ajan lisäturvatoimia turvavälikohtauksen kohonnan riskin vuoksi.

Pykälään lisättäisiin myös uusi 8 kohta, jossa määriteltäisiin turvataso 3. Turvatasolla 3 tarkoitettaisiin tasoa, jolla ylläpidettäisiin rajoitetun ajan suojaavia erityistoimia turvavälikohtauksen todennäköisen tai välittömän uhan vuoksi.

Pykälän 9 kohdassa määriteltäisiin uusi sataman turvatoimialueen käsite. Turvatoimialueella tarkoitettaisiin turva-arvion perusteella määriteltävää aluetta, jolle laaditaan turvasuunnitelma. Turvatoimialue olisi merkittävä näkyvästi selkein merkein tai kyltein, joissa turvatoimialueesta tulisi ilmoittaa suomen, ruotsin, englannin, ja venäjän kielellä.

Pykälään lisättäisiin uusi 10 kohta, jossa määriteltäisiin satamarakenteen käsite. Käsite vastaisi direktiivin 3 artiklan 2 ja 3 kohtaa. Satamarakenteella tarkoitettaisiin paikkaa, jossa alukselle tai aluksesta liikkuu henkilöitä tai tavaroita taikka jossa suoritetaan satamapalveluita. Alueeseen kuuluisivat soveltuvin osin ankkurointialueet, odotuspaikat ja sisään tuloväylät.

Pykälän 11 kohdassa määriteltäisiin SOLAS-yleissopimus.

3 §. Toimivaltaisen viranomaisen yleiset tehtävät. Pykälässä säädettäisiin toimivaltaisten viranomaisten tehtävistä. Pykälä vastaisi

pääosin voimassa olevan lain 3 §:ää.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että Merenkululaitoksen, rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen tulisi ilmoittaa havaitsemansa puutteellisuudet poliisille sekä turvatoimiasetuksessa että ehdotetussa laissa määriteltyä turvatason arviointia varten. Muilta osin momentti vastaisi täysin voimassa olevan lain 3 §:n 3 momenttia.

4 §. Merenkululaitoksen erityistehtävät. Pykälässä säädettäisiin Merenkululaitokselle kuuluvista erityisistä tehtävistä. Pykälä vastaisi osin voimassa olevan lain 4 §:ää. Pykälän johtolauseetta ehdotetaan uudistettavaksi siten, että Merenkululaitos toimisi sekä merenkulun että satamien turvatoimien yhteysyksikkönä. Pykälä vastaisi direktiivin 12 artiklan vaatimuksia. Pykälään lisättäisiin uudet 1 a, 1 b ja 1 c kohdat ja uusi 8 kohta. Nykyinen 7 kohta siirtyisi uudeksi 9 kohdaksi.

Pykälän 1 kohtaa ehdotetaan uudistettavaksi siten, että Merenkululaitoksen tehtävänä on suorittaa satamarakenteiden turva-arviointien lisäksi myös satamien turva-arvioinnit ja hyväksyä sekä satamarakenteiden että satamien turvasuunnitelmat. Merenkululaitoksen tehtävänä olisi myös voimassa olevan lain 1 kohtaa vastaavasti katsastaa alukset sekä antaa todistuskirjat siten kuin turvatoimiasetuksessa ja turvatoimilaisissa säädetään. Pykälän 1 kohta vastaisi direktiivin 5 artiklan vaatimuksia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 a kohta. Säännös vastaisi satamaturvadirektiivin 5 artiklaa. Kohdan mukaan Merenkululaitoksen tehtävänä on hyväksyä turva-arvioinnin perusteella ja satamanpitäjän esityksestä sataman turvatoimialueen rajat ja se, keille sataman henkilöstöstä tehdään turvallisuusselvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitettu turvallisuusselvitys, sekä huolehtia satamien turvasuunnitelmien uudelleenarvioinneista ehdotetun lain säännösten mukaisesti. Sataman turvapäällikölle ja tarvittaessa muulle henkilöstölle tulisi tehdä turvallisuusselvityksistä annetun lain mukainen suppea turvallisuusselvitys. Sataman turvatoimialueen rajoja ja satamien turvasuunnitelmia hyväksyessään Merenkululaitoksen olisi tarkoitus kuulla puolustusvoimia, mikäli turvatoimialue rajautuisi puolustusvoimien hallinnassa olevaan alueeseen, taikka sijaitsisi puo-

lustusvoimien alueen välittömässä läheisyydessä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 b kohta. Säännös vastaisi satamaturvadirektiivin 9 artiklan 1 kohtaa. Ehdotuksen mukaan Merenkululaitoksen tehtävänä olisi hyväksyä sataman turvapäällikkö ja muu keskeinen turvahenkilöstö.

Pykälään lisättäisiin myös uusi 1 c kohta. Säännös vastaisi satamaturvadirektiivin 5 artiklan 1 kohdan vaatimuksia. Ehdotuksen mukaan Merenkululaitoksen tulisi toimia satamaturvaviranomaisena. Satamaturvaviranomainen vastaa satamien turvasuunnitelmien valmistelusta ja toteuttamisesta sataman turva-arviointien tulosten perusteella. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Merenkululaitos ohjeistaisi ja valvoisi suunnitelmien laatimista ISPS-säännösten toimeenpanoon liittyneen käytännön mukaisesti.

Pykälän 5 kohta vastaisi asiasisällöltään osin voimassa olevan lain 4 §:n 5 kohtaa, jonka mukaan Merenkululaitoksen tehtävänä on tiedottaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa, tehokkaasti ja ilman aiheetonta viivytystä poliisin sille ilmoittamasta turvatasosta ja sen muutoksista sekä annettava tarvittaessa asiaa koskevia tarkempia tietoja. Kohtaan ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan Merenkululaitoksen tehtävänä olisi asettaa riskianalyysiin perustuen ulkomailta Suomen lipun alla purjehtivan aluksen turvaso ja välittää tieto tästä poliisille edelleen vahvistettavaksi. Muutoksen tarkoituksena on parantaa riskialueella purjehtivien suomalaisten alusten turvallisuutta ja kykyä reagoida mahdollisiin turvauhkiin ISPS-säännösten mahdollistamalla tavalla. Menettely, jossa Merenkululaitos voisi poliisin vahvistuksella määrätä ulkomailta purjehtivien suomalaisten alusten turvatason, muuttaisi turvatason nostamiskäytännön nykyistä joustavammaksi.

Pykälän 6 kohdan sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että Merenkululaitoksen tehtävänä on tehdä turvatoimiasetuksen mukaisten hallinnon ilmoitusten sijasta turvatoimiin liittyvät hallinnolliset ilmoitukset. Muutoksen tarkoituksena on parantaa lain kieliasua, eikä se vaikuta lain asialliseen sisältöön.

Pykälän 7 kohta ehdotetaan uudistettavaksi kokonaan. Ehdotetun kohdan mukaan Me-

renkukulaitoksen tehtävänä olisi ohjeistaa ja valvoa valvontaviranomaisten järjestämiä harjoituksia satamaturvadirektiivin liitteen III mukaisesti. Säännös vastaisi direktiivin 7 artiklan 7 kohdan mukaisia vaatimuksia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 kohta, jonka mukaan Merenkululaitoksen tulisi valvoa, että ehdotetussa laissa tarkoitettut turvatarkastukset suoritetaan turvatoimiasetuksen ja ehdotetun lain mukaisesti. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on kantelun johdosta antamassaan päätöksessä (Dnro 3492/4/04) kiinnittänyt huomiota turvatarkastajien valvontaan ja todennut, että Merenkululaitoksella olisi turvatoimilain keskeisenä viranomaisena velvollisuus valvoa, että turvatarkastukset suoritetaan laillisesti. Apulaisoikeusasiamies katsoi, että turvatarkastajien ohjausta ja valvontaa koskevia säännöksiä tulisi täsmentää.

Voimassa olevan lain 7 kohta ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 9 kohdaksi. Kohdan mukaan Merenkululaitoksen tehtävänä olisi suorittaa muut ehdotetussa laissa sille säädetty tehtävät.

5 §. Rajavartiolaitoksen erityistehtävät. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 5 §:ää. Pykälää ehdotetaan kuitenkin uudistettavaksi siten, että sen 1 kohdassa säädettäisiin velvollisuudesta ylläpitää yhteyspistettä alusten ja *satamien* turvauhkaa koskeville ilmoituksille sekä turvahälytyksille eikä voimassa olevan lain mukaisesti alusten ja satamarakenteiden turvauhkaa koskeville ilmoituksille.

6 §. Poliisin erityistehtävät. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 6 §:ää. Pykälän 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että poliisin tulee asettaa turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa tarkoitettun turvataso lisäksi myös ehdotetun lain 2 §:n 5—8 kohdassa tarkoitettu turvataso. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevan lain 6 §:ää.

2 a luku

Satamien turvatoimet

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a luku, joka sisältäisi *satamien* turvatoimia kos-

kevat säännökset. Luvussa säädettäisiin direktiivin 6—10 artikloissa säädetyistä asioista.

7 a §. Turva-arviointi. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7a pykälä turva-arvioinnista. Pykälä vastaisi direktiivin 6 artiklaa. Sataman turva-arviointi on sataman turvasuunnitelman toteuttamisen perusta. Pykälän mukaan satamalle on tehtävä turva-arviointi, jossa on otettava asianmukaisesti huomioon satamaturvadirektiivin liitteessä I esitetyt yksityiskohtaiset vaatimukset, sataman eri osien ominaispiirteet ja satamassa oleville satamarakenteille turvatoimiasetuksen mukaisesti tehdyt turva-arvioinnit. Turva-arviointi olisi pykälän 3 momentin mukaan tarkistettava olosuhteiden muuttuessa ja vähintään viiden vuoden välein.

7 b §. Turvasuunnitelma. Ehdotuksessa lakiin lisättäisiin uusi pykälä turvasuunnitelmasta. Pykälä vastaisi direktiivin 7, 8 ja 10 artiklan mukaisia vaatimuksia. Satamaturvasuunnitelmassa määritellään sataman turvajärjestelyt. Turvasuunnitelma perustuu turva-arvioinnin tuloksiin ja siinä annetaan yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä.

Pykälän 1 momentin mukaan turva-arvioinnin pohjalta olisi tehtävä turvasuunnitelma. Sataman turvasuunnitelmassa olisi otettava huomioon vähintään satamaturvadirektiivin liitteessä II esitetyt yksityiskohtaiset vaatimukset. Sataman turvasuunnitelmaan olisi sisällyttävä satamassa oleville satamarakenteille turvatoimiasetuksen mukaisesti tehdyt turvasuunnitelmat. Suunnitelmassa olisi määriteltävä kutakin ehdotetun lain 2 §:n 5—8 kohdassa määriteltyä turvatasoa varten kussakin sataman eri osassa noudatettavat menettelyt, käyttöön otettavat toimenpiteet ja toteutettavat toimet. Turvasuunnitelma olisi tarkistettava olosuhteiden muuttuessa ja vähintään viiden vuoden välein.

7 c §. Sataman turvatoimialueen laajuinen satamarakenne. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä sataman turvatoimialueen laajuisesta satamarakenteesta. Pykälä vastaisi direktiivin 2 artiklan 4 kohdan mukaisia vaatimuksia. Pykälän mukaan asiaa koskevat turvatoimiasetuksen säännökset olisivat ensisijaisia, jos satamarakenteen rajat on määritelty siten, että ne kattavat koko sataman turvatoimialueen.

7 d §. Sataman turvapäällikkö. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa sääde-

tään sataman turvapäälliköstä. Pykälä vastaa direktiivin 9 artiklaa. Jokaisessa satamassa olisi ehdotuksen mukaan oltava turvapäällikkö. Sama turvapäällikkö voisi toimia useammassa satamassa. Sataman turvapäällikkö toimisi yhteyshenkilönä sataman turvallisuuskysymyksissä. Sataman turvapäällikön ja satamarakenteen turvapäällikön olisi toimitava yhteistyössä keskenään.

8 §. Turvatarkastukset. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 8 §:ää. Pykälää ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että sana satamarakenne korvattaisiin sanoilla satamien turvatoimialue.

Pykälässä käytettäisiin uutta turvatoimialueen käsitettä. Sataman turvatoimialue voi sisältää yhden tai useamman satamarakenteen, joten ehdotus ei huomattavasti muuttaisi pykälän asiallista sisältöä. Turvatoimialueen käsite laajentaisi satamarakenteisiin kohdistuvia turvatoimia siten, että ne koskisivat turvatoimien kannalta merkityksellisiä maa- ja vesialueita. Uutta käsitettä käytettäisiin myös muissa 3 ja 4 luvun pykälissä. Käyttämällä satamien turvatoimialueen käsitettä voitaisiin kontrolloida turvallisuutta aikaisempaa laajemmilla alueilla.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että lauseen sanajärjestystä muutettaisiin. Muutos ainoastaan parantaisi lauseen luettavuutta, eikä se vaikuttaisi momentin asialliseen sisältöön.

Muilta osin pykälä vastaisi täysin voimassa olevan lain pykälää.

9 §. Luvalliset vaaralliset esineet. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 9 §:ää. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sana satamarakenne korvataan sanoilla. Peruste pykälän muuttamiselle on yhdenmukainen edellä mainitun 8 §:n perustelujen kanssa.

10 §. Turvatarkastuksen suorittaja. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 10 pykälää. Pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentissa sana satamarakenne korvattaisiin sanoilla sataman turvatoimialue. Perusteet momentin muuttamiselle ovat samat kuin edellä 8 §:ssä.

Pykälän toista momenttia muutettaisiin siten, että viittaus kumotun turvatarkastuksista lentoliikenteessä annetun lain (305/1994) mukaiseen koulutusohjelmaan poistettaisiin ja momenttiin lisättäisiin virke, jonka mu-

kaan henkilöä voitaisiin käyttää suorittamaan turvatarkastus, jos hän on saanut Ilmailuhallinnon hyväksymän koulutusohjelman mukaisen koulutuksen turvatarkastajaksi. Lisäksi pykälään lisättäisiin säännös, jonka mukaan poliisin antama hyväksyntä olisi voimassa koko valtakunnan alueella.

11 §. Vähimmän haitan periaate. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 11 §:ää. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän ensimmäisessä momentissa korvattaisiin sana satamarakenne sanoilla sataman turvatoimialue. Muutoksen peruste on sama kuin edellä 8 §:ssä.

12 §. Henkilöön kohdistuvat pakkotoimet. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 12 §:ää. Pykälää muutettaisiin siten, että sana satamarakenne korvattaisiin sanoilla sataman turvatoimialue. Muutoksen peruste on sama kuin edellä 8 §:ssä.

13 §. Tietojen antaminen ennen aluksen satamaan saapumista. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Momentin mukaan Merenkululaitos voisi myöntää hakemuksesta vapautuksen ennakoilmoituksesta. Turvatoimiasetuksen 7 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat anomuksesta myöntää vapautuksen ennakoilmoituksen antamisesta säännöllisillä reiteillä liikennöiville aluksille. Lisäämällä asiaa koskeva momentti voimassa olevaan lakiin voisivat säännöllisillä reiteillä useita vuoroja päivässä kulkevat alukset tarvittaessa välttää myös ilmoituksen vastaanottajalle raskaan ilmoitusmenettelyprosessin. Vapautus ennakoilmoitusvelvollisuudesta ei merkitsisi muutosta turvatoimia koskevaan sääntelyyn, koska alus olisi edelleen veloitettu lain mukaisiin turvatoimiin.

16 §. Aineiston esittämisvelvoite. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 16 §:ää. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 2 momentissa sana satamarakenne korvattaisiin sanoilla sataman turvatoimialue. Muutoksen peruste on mainittu edellä 8 §:ssä.

17 §. Tekninen valvonta. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 17 §:ää. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen ensimmäisessä virkkeessä esiintyvä sana satamarakenne korvataan sanalla *satama*. Momentin viimeisen virkkeen sana satamarakenne korvattaisiin sanoilla sataman turvatoimialue. Momentin muutoksella alue,

johon viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita, laajennettaisiin vastaamaan edellä 8 §:ssä perusteltua turvatoimien yleistä laajentamista satama-alueella.

Samoin pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että sen ensimmäisen virkkeen sana satamarakenne korvattaisiin sanoilla sataman turvatoimialue.

Lisäksi momenttia muutettaisiin siten, että maininta SOLAS-yleissopimuksesta poistettaisiin momentista kokonaan ja siinä viitattaisiin SOLAS-yleissopimuksen liitteen turvasäännösten turvataso sijasta ehdotetun lain 2 §:n 7 tai 8 kohdassa tarkoitettuun turvatasoon.

Viittausta SOLAS-yleissopimukseen ei kansallisessa säädöksessä enää tarvittaisi, koska lainuudistuksen jälkeen myös turvatoimilaissa määriteltäisiin turvatasot.

19 §. Puutteellisuuksien korjaaminen ja pakkokeinot. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 19 §:ää. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Merenkululaitokselle annettaisiin oikeus keskeyttää työt satamarakenteen lisäksi myös sataman turvatoimialueella. Muutoksen peruste on sama kuin edellä 8 §:ssä.

20 a §. Turvatarkastuksen suorittajan ja toimivaltaisen viranomaisen yhteistyö. Turvatarkastuksen suorittaja voisi ehdotetun pykälän mukaan ilmoittaa tullilaitokselle tai rajavartiolaitokselle havainnoista, jotka ovat merkityksellisiä ilmoituksen vastaanottaneen laitoksen tehtävien kannalta. Säännös on otettu lakiehdotukseen eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen aikaisemmin mainitun päätöksen johdosta. Apulaisoikeusasiamies katsoi, että viranomaisen ja julkista valtaa käyttävän turvatarkastajan väliselle yhteistyölle muun kuin meriliikenteen turvallisuuden turvaamiseksi ei turvatoimilaissa ole oikeudellista perustaa. Mahdollisen yhteistyön tulisi päätöksen mukaan hallinnon lainalaisuusvaatimuksen ja perusoikeuksien toteutumisen vuoksi perustua lakiin.

21 §. Kustannusten korvaaminen. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 21 §:ää. Pykälää muutettaisiin siten, että laivaisännän, tämän edustajan tai satamanpitäjän olisi korvattava kaikki lisätarkastuksiin liittyvät kustannukset, jos tarkastuksissa havaittaisiin puutteita, jotka oikeuttaisivat aluk-

sen pysäyttämiseen tai sen toiminnan rajoittamiseen taikka töiden keskeyttämiseen satamarakenteessa tai sataman turvatoimialueella. Kaikkien mahdollisten korvaustilanteiden kattamiseksi pykälässä tulisi mainita myös sataman turvatoimialue. Muutoksen peruste on mainittu edellä 8 §:ssä.

22 §. Tietojen käsittely ja salassapito. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 22 §:ää. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että turva-arviointeja saisivat käsitellä toimivaltaisen viranomaisen tehtävään osoittamien henkilöiden, laivaisännän, aluksen ja satamarakenteen turvapäälliköiden ja turvapäälliköiden tehtävään osoittamien henkilöiden lisäksi myös sataman turvapäälliköt.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että satamanpitäjän palveluksessa oleva henkilö lisättäisiin satamarakenteen palveluksessa olevan henkilön sijasta luetteloon henkilöistä, jotka ovat velvollisia olemaan ilmaisematta sivulliselle saamiaan turva-arviointeihin liittyviä tietoja. Pykälä vastaisi direktiivin 16 artiklan mukaisia vaatimuksia.

25 §. Muutoksenhaku. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 25 §:ää. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sanan satamarakenne perään lisättäisiin sanat sataman turvatoimialue.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 15 päivänä kesäkuuta 2007.

Lakiin lisättäisiin ennen ehdotetun lain voimaantuloa turvatarkastuksen suorittajaksi hyväksytyjä henkilöitä koskeva siirtymäsäännös. Voimassa olevan lain mukaan turvatarkastuksen suorittajana voidaan käyttää myös henkilöä, joka on saanut turvatarkastuksista lentoliikenteessä annetun lain 9 §:n 2 momentissa tarkoitetun koulutuksen. Kyseinen laki on sittemmin kumottu ja lentoliikenteen turvatarkastuksista säädetään ilmailulaissa (1242/2005). Muutoksella jatkettaisiin sellaisten henkilöiden oikeutta toimia turvatarkastajina, jotka on hyväksytty turvatarkastajiksi voimassa olevan lain mukaisesti turvatarkastuksista lentoliikenteessä annetun lain 9 §:n 2 momentin mukaisen koulutuksen suoritettuaan.

3. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Lakiehdotuksessa eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain muuttamiseksi puututaan osin perustuslain suojaamiin perusoikeuksiin. Ehdotus puuttuu perusoikeuksiin kuitenkin samassa laajuudessa kuin voimassa oleva laki, joten tältä osin viitataan hallituksen esitykseen laiksi eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta (HE 59/2004 vp), jossa on arvioitu

turvatoimia koskevan sääntelyn suhdetta perustuslakiin. Ehdotettu laki laajentaisi maantieteellistä aluetta, jolle satamien turvatoimet kohdistuvat, mutta lainmuutos ei asiallisesti muuttaisi turvatoimisäännösten suhdetta perustuslakiin. Ehdotusta valmisteltaessa on edellä esitetyn perusteella katsottu, että laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki**eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta 11 päivänä kesäkuuta 2004 annetun lain (485/2004) nimike, 1 §, 2 §:n 2 ja 3 kohta, 3 §:n 3 momentti, 4 §:n johdantokappale sekä 1 ja 5—7 kohta, 5 §:n 1 kohta, 6 §:n 1 kohta, 8 ja 9 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 1 ja 2 momentti, 19 §:n 2 momentti, 21 §, 22 §:n 1 ja 2 momentti sekä 25 §:n 2 momentti ja

lisätään 2 §:ään uusi 4—11 kohta, 4 §:ään uusi 1 a—1 c sekä 8 ja 9 kohta, lakiin uusi 2 a luku, 13 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 20 a § seuraavasti:

Laki**eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta**

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään satamissa noudatettavista turvatoimista.

Tällä lailla annetaan myös alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 725/2004, jäljempänä turvatoimiasetus, edellytetyt kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *satamanpitäjällä* sitä, joka ylläpitää satamaa tai satamarakennetta;

3) *vaarallisella esineellä* sellaista esinettä, esineen jäljitelmää tai ainetta, joka voi vaarantaa tai jota voidaan käyttää vaarantamaan aluksen tai sataman taikka niissä olevien turvallisuutta;

4) *satamaturvadirektiivillä* satamien turvallisuuden parantamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 65/2005/EY;

5) *turvatasolla* niiden turvatoimien tasoa, joilla varaudutaan siihen, että turvallisuutta uhkaavaa välikohtausta yritetään tai se tapahtuu;

6) *turvatasolla 1* turvatoimien jatkuvasti ylläpidettävää asianmukaisesti suojaavaa vähimmäistasoa;

7) *turvatasolla 2* turvatoimien lisättyä tasoa, jota ylläpidetään väliaikaisesti, jos turvallisuutta uhkaavan välikohtauksen riski on kohonnut;

8) *turvatasolla 3* rajoitetuksi ajaksi käyttöön otettavia erityistoimia, jos turvallisuutta uhkaava välikohtausta on todennäköinen tai sen uhka on välitön, vaikka välikohtauksen tarkkaa kohdetta ei pystyttäisi määrittämään;

9) *sataman turvatoimialueella* tämän lain mukaisen turva-arvioinnin perusteella määriteltävää aluetta, jolle laaditaan turvasuunnitelma ja joka on merkittävä näkyvästi selkein merkein tai kyltein, joissa turvatoimialueesta

ilmoitetaan suomen, ruotsin, englannin ja venäjän kielellä;

10) *satamarakenteella* paikkaa, jossa alukselle tai aluksesta liikkuu henkilöitä tai kuljetetaan tavaroita taikka suoritetaan satamapalveluita;

11) *SOLAS-yleissopimuksella* ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS 11/1981).

3 §

Toimivaltaisen viranomaisen yleiset tehtävät

Merenkululaitoksen, rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen säännösten noudattamisessa havaitsemistaan vakavista puutteellisuuksista poliisille turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa ja tämän lain 2 §:n 5—8 kohdassa määritellyn turvataso arviointia varten.

4 §

Merenkululaitoksen erityistehtävät

Merenkululaitos toimii turvatoimiasetuksen 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna merenkulun turvatoimien yhteysyksikkönä ja satamien turvatoimien yhteysyksikkönä, minkä lisäksi sen tehtävänä on:

1) suorittaa satamarakenteiden ja satamien turva-arvioinnit, hyväksyä alusten, satamien ja satamarakenteiden turvasuunnitelmat, katsastaa alukset sekä antaa todistuskirjat siten kuin turvatoimiasetuksessa ja tässä laissa säädetään;

1 a) hyväksyä turva-arvioinnin perusteella ja satamanpitäjän esityksestä sataman turvatoimialueen rajat ja se, keille sataman henkilöstöstä tehdään turvallisuusselvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitettu turvallisuusselvitys, sekä huolehtia satamien turvasuunnitelmien tarkistamisesta tämän lain mukaisesti;

1 b) hyväksyä sataman turvapääällikkö ja muu keskeinen turvahenkilöstö sataman te-

kemän esityksen ja turvaselvityksen perusteella;

1 c) toimia satamaturvadirektiivin 5 artiklassa tarkoitettuna satamaturvaviranomaisena;

5) tiedottaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa, tehokkaasti ja ilman aiheetonta viivytystä poliisin sille ilmoittamasta turvatasosta ja sen muutoksista, antaa tarvittaessa asiaa koskevia tarkempia tietoja sekä asettaa riskianalyysiin perustuen ulkomailla Suomen lipun alla purjehtivan aluksen turvataso ja välittää tieto tästä poliisille edelleen vahvistettavaksi;

6) tehdä turvatoimiin liittyvät hallinnolliset ilmoitukset;

7) ohjeistaa ja valvoa valvontaviranomaisen järjestämiä harjoituksia satamaturvadirektiivin liitteen III mukaisesti;

8) valvoa, että tässä laissa tarkoitettut turvatarkastukset suoritetaan turvatoimiasetuksen ja tämän lain mukaisesti; sekä

9) suorittaa muut tässä laissa Merenkululaitokselle säädetty tehtävät.

5 §

Rajavartiolaitoksen erityistehtävät

Rajavartiolaitoksen tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) pitää yllä yhteyspistettä alusten ja satamien turvauhkaa koskeville ilmoituksille sekä turvahälytyksille;

6 §

Poliisin erityistehtävät

Poliisin tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) asettaa turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa ja tämän lain 2 §:n 5—8 kohdassa tarkoitettu turvataso ja päättää käytettävissään olevien tietojen pohjalta turvataso nostamisesta ja laskemisesta sekä antaa tarkempia ohjeita vaaratilanteilta suojautumiseksi;

2 a luku

Satamien turvatoimet

7 a §

Turva-arviointi

Satamalle on tehtävä turva-arviointi.

Turva-arvioinnissa on otettava asianmukaisesti huomioon satamaturvadirektiivin liitteessä I esitetyt yksityiskohtaiset vaatimukset, sataman eri osien ominaispiirteet ja satamassa oleville satamarakenteille turvatoimiasetuksen mukaisesti tehdyt turva-arvioinnit.

Turva-arviointi on tarkistettava olosuhteiden muuttuessa ja vähintään viiden vuoden välein.

7 b §

Turvasuunnitelma

Sataman turva-arvioinnin pohjalta on tehtävä sataman turvasuunnitelma.

Sataman turvasuunnitelmassa on otettava huomioon vähintään satamaturvadirektiivin liitteessä II esitetyt yksityiskohtaiset vaatimukset.

Sataman turvasuunnitelmaan on sisällytettävä satamassa oleville satamarakenteille turvatoimiasetuksen mukaisesti tehdyt turvasuunnitelmat.

Turvasuunnitelmassa on määriteltävä kutakin edellä 2 §:n 5—8 kohdassa tarkoitettua turvatasoa varten kussakin sataman eri osassa:

- 1) noudatettavat menettelyt;
- 2) käyttöön otettavat toimenpiteet; ja
- 3) toteutettavat toimet.

Turvasuunnitelma on tarkistettava olosuhteiden muuttuessa ja vähintään viiden vuoden välein.

7 c §

Sataman turvatoimialueen laajuinen satamarakenne

Jos satamarakenteen rajat on määritelty si-

ten, että ne kattavat koko sataman turvatoimialueen, asiaa koskevat turvatoimiasetuksen säännökset ovat ensisijaisia.

7 d §

Sataman turvapäällikkö

Jokaisessa satamassa on oltava turvapäällikkö. Sama turvapäällikkö voi toimia useassa satamassa. Sataman turvapäällikkö toimii yhteyshenkilönä sataman turvakysymyksissä. Sataman turvapäällikön ja satamarakenteen turvapäällikön on toimittava yhteistyössä keskenään.

8 §

Turvatarkastukset

Aluksia, satamien turvatoimialueita taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittavien laittomien tekojen estämiseksi saadaan tarkastaa alus, aluksen lasti, lastiyksiköt ja lastialustat, aluksen muonittamiseen ja aluksen varustamiseen käytettävät tavarat sekä sataman turvatoimialueeseen kuuluvat rakennukset, huoneilat ja säilytystilat. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä yksinomaan asuintiloina käytettävissä rakennusten tai alusten osissa. Tarkastus sellaisissa asumiseen käytettävissä tiloissa, joita käytetään myös liikepaikkana tai liiketoimintaan, voidaan toimittaa vain, jos se on perustellusta syystä välttämätöntä tässä momentissa tarkoitettujen tekojen estämiseksi.

Postilähetykset on tarkastettava siten, ettei kirjesalaisuus vaarannu.

Edellä 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa saadaan metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa, ettei matkustajalla ole vaatteissaan, muutoin yllään tai mukanaan vaarallisia esineitä. Tällöin voidaan suorittaa myös matkustajan haastattelu. Jos on perusteltua aihetta epäillä, että henkilöllä on mukanaan vaarallinen esine, henkilö voidaan tarkastaa sellaisen löytämiseksi. Turvatarkastus ja haastattelu voidaan suorittaa myös aluksella tai sataman turvatoimialueella työskentelevälle sekä erityisen syyn sitä edellyttäessä myös niissä

muutoin oleskelevalle.

Aluksella tai sataman turvatoimialueella tarkastuksia tekevällä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tai muualla löydetty vaarallinen esine taikka aine, jonka hallussapito on muualla laissa kielletty.

Poisotetut esineet ja aineet on luovutettava poliisille tai, jollei siihen ole lain mukaan esitettyä, palautettava tarkastetulle henkilölle taikaisin hänen poistuessaan alukselta tai sataman turvatoimialueelta.

9 §

Luvalliset vaaralliset esineet

Aluksella tai sataman turvatoimialueella tarkastuksia tekevä voi määrätä, että sellaiset vaaralliset esineet, joita henkilöllä on asianmukaisen luvan nojalla tai muutoin laillisesti oikeus kuljettaa mukanaan, on ennen alukseen taikka sataman turvatoimialueelle saapumista luovutettava aluksella tai sataman turvatoimialueella erikseen säilytettäviksi. Ne on palautettava hänen poistuessaan alukselta tai sataman turvatoimialueelta. Jollei esinettä voida tuolloin vaaratta palauttaa, se on luovutettava poliisille joko tarkastetulle henkilölle palauttamista tai poliisilain (493/1995) 24 §:ssä säädettyjä toimenpiteitä varten.

10 §

Turvatarkastuksen suorittaja

Rajavartiomiehellä, poliisimiehellä tai tullimiehellä on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitettu turvatarkastus sen ehkäisemiseksi, että vaarallisia esineitä käytettäisiin laittomiin, alusta tai sataman turvatoimialuetta taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittaviin toimiin.

Muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua henkilöä voidaan käyttää suorittamaan 1 momentissa tarkoitettu turvatarkastus, jos hän täyttää järjestyksenvalvojista annetun lain (533/1999) 10 §:ssä säädetty järjestyksenvalvojaksi hyväksymiselle asetetut edellytykset tai jos hän on saanut Ilmailuhallinnon hyväksymän koulutusohjelman mukaisen koulutuksen turvatarkastajaksi ja kummassakin tapauksessa poliisi on hyväksynyt hänet tehtä-

vään. Käsitellessään hyväksymistä poliisilla on oikeus käyttää niitä rekisteritietoja, joihin turvallisuusselvityksistä annetussa laissa tarkoitettu suppea turvallisuus selvitys voi perustua. Poliisin hyväksyntä on voimassa koko valtakunnan alueella.

11 §.

Vähimmän haitan periaate

Turvatarkastukset on suoritettava niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai tarkastuksen kohteelle. Toimenpiteellä ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa tai häiritä aluksella ja sataman turvatoimialueella tapahtuvaa muuta toimintaa.

12 §

Henkilöön kohdistuvat pakkotoimet

Jos henkilö kieltäytyy ottamasta osaa tämän lain mukaiseen tarkastustoimeen tai hänen voidaan perustellusti epäillä olevan vaaraksi merenkulun turvallisuudelle, rajavartiolaitos, poliisimies tai tullimies voi evätä häneltä pääsyn alukseen tai sataman turvatoimialueelle taikka poistaa hänet alukselta tai sataman turvatoimialueelta. Toimenpiteen voi tarvittaessa suorittaa voimakeinoin, joita olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää tarpeellisina ja puolustettavina, kun otetaan huomioon merenkulun turvallisuuden vaarantuminen, poistettavan henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

13 §

Tietojen antaminen ennen aluksen satamaan saapumista

Merenkululaitos voi turvatoimiasetuksen 7 artiklassa säädettyin edellytyksin hakemuksesta myöntää vapautuksen 1 momentissa tarkoitettusta tietojen toimittamisesta.

16 §

Aineiston esittämismenettely

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus saada aluksen päälliköltä ja muilta aluksessa palvelevilta sekä sataman turvatoimialueella työskenteleviltä tietoja ja apua sen tarkastamisessa, että alus tai sataman turvatoimialue on turvatoimiasetuksen ja tämän lain säännösten mukainen.

17 §

Tekninen valvonta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitettua suomalaisen sataman alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 28 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Ääntä tai kuvaa saadaan tallentaa automaattisesti tekniselle laitteelle, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi taikka mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita sataman turvatoimialueelle, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun suomalaisen sataman turvatoimialueelle tai suomalaiseen alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamateriaali, jos tämän lain 2 §:n 7 tai 8 kohdassa tarkoitettu turvataso on asetettu. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa

myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

19 §

Puutteellisuuden korjaaminen ja pakkokeinot

Jos satamanpitäjä vastustaa tarkastusta, ei luovuta 16 tai 17 §:ssä tarkoitettua aineistoa taikka ei noudata 1 momentissa tarkoitettua määräystä tai ei korjaa puutetta tai epäkohtaa Merenkululaitoksen asettaman määräajan kuluessa, Merenkululaitos voi harkintansa mukaan keskeyttää työt satamarakenteessa tai sataman turvatoimialueella, kunnes vika tai puute on korjattu tai aineisto luovutettu. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava poliisille ja satamanpitäjälle.

20 a §

Turvataarkastuksen suorittajan ja toimivaltaisen viranomaisen yhteistyö

Turvataarkastuksen suorittaja on oikeutettu ilmoittamaan tullilaitokselle tai rajavartiolaitokselle laitoksen tehtävien kannalta merkittävistä havainnoista.

21 §

Kustannusten korvaaminen

Turva-arviointien tekemisen ja turvasuunnitelmien hyväksymisen sekä todistuskirjojen myöntämisen maksullisuudesta ja maksuperusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Jos tämän lain mukaisissa tarkastuksissa havaitaan sellaisia puutteita, jotka turvatoimiasetuksen tai tämän lain mukaan oikeuttavat aluksen pysäyttämiseen tai sen toiminnan rajoittamiseen taikka töiden keskeyttämiseen satamarakenteessa tai sataman turvatoimialueella, laivanisännän tai tämän Suomessa olevan edustajan taikka satamanpitäjän on korvattava kaikki lisätarkastuksiin liittyvät kustannukset.

22 §

Tietojen käsittely ja salassapito

Turva-arviointeihin ja turvasuunnitelmiin sisältyviä tietoja saavat käsitellä vain toimivaltaisen viranomaisen tehtävään osoittamat henkilöt, laivanisännän, aluksen, satamarakenteen ja sataman turvapäälliköt sekä turvapäälliköiden tehtävään osoittamat henkilöt.

Laivanisännän, aluksen tai satamanpitäjän palveluksessa oleva taikka niiden turvajärjestelyistä huolehtiva henkilö on velvollinen olemaan ilmaisematta sivulliselle, mitä hän on työtehtävässään saanut tietää turva-arvioinneista, turvasuunnitelmista sekä niiden toteuttamiseen liittyvistä seikoista mukaan lukien postilähetysten tarkastusten yhteydessä saadut tiedot.

25 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku ei estä aluksen pysäyttämisen, aluksen, satamarakenteen tai sataman turvatoimialueen toiminnan rajoittamisen eikä 12 §:ssä tarkoitettua henkilöön kohdistuvaa pakkotointa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämän lain 10 §:ssä tarkoitettuna turvatarkastuksen suorittajana voidaan käyttää myös henkilöä, joka on ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytty lentoliikenteen turvatarkastuksista annetun lain (305/1994) 9 §:n 2 momentin mukaiseksi turvatarkastajaksi.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Susanna Huovinen*

*Liite**Rinnakkaistekstit*

Laki

eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta 11 päivänä kesäkuuta 2004 annetun lain (485/2004) nimike, 1 §, 2 §:n 2 ja 3 kohta, 3 §:n 3 momentti, 4 §:n johdantokappale sekä 1 ja 5—7 kohta, 5 §:n 1 kohta, 6 §:n 1 kohta, 8 ja 9 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 1 ja 2 momentti, 19 §:n 2 momentti, 21 §, 22 §:n 1 ja 2 momentti sekä 25 §:n 2 momentti ja

lisätään 2 §:ään uusi 4—11 kohta, 4 §:ään uusi 1 a—1 c sekä 8 ja 9 kohta, lakiin uusi 2 a luku, 13 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 20 a § seuraavasti

Laki

eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

Voimassa oleva laki

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla annetaan alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 725/2004, jäljempänä turvatoimiasetus, edellytetyt kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Ehdotus

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään satamissa noudatettavista turvatoimista.

Tällä lailla annetaan myös alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 725/2004, jäljempänä turvatoimiasetus, edellytetyt kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) satamanpitäjällä sitä, joka ylläpitää satamarakennetta; *sekä*

3) *vaarallisella esineellä* sellaista esinettä, esineen jäljitelmää tai ainetta, joka voi vaarantaa tai jota voidaan käyttää vaarantamaan aluksen tai satamarakenteen taikka niissä olevien turvallisuutta.

2) satamanpitäjällä sitä, joka ylläpitää *satamaa tai* satamarakennetta;

3) *vaarallisella esineellä* sellaista esinettä, esineen jäljitelmää tai ainetta, joka voi vaarantaa tai jota voidaan käyttää vaarantamaan aluksen tai *sataman* taikka niissä olevien turvallisuutta;

4) *satamaturvadirektiivillä satamien turvallisuuden parantamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 65/2005/EY;*

5) *turvatasolla niiden turvatoimien tasoa, joilla varaudutaan siihen, että turvallisuutta uhkaavaa välikohtausta yritetään tai se tapahtuu;*

6) *turvatasolla 1 turvatoimien jatkuvasti ylläpidettävää asianmukaisesti suojaavaa vähimmäistasoa;*

7) *turvatasolla 2 turvatoimien lisättyä tasoa, jota ylläpidetään väliaikaisesti, jos turvallisuutta uhkaavan välikohtauksen riski on kohonnut;*

8) *turvatasolla 3 rajoitetuksi ajaksi käyttöön otettavia erityistoimia, jos turvallisuutta uhkaava välikohtausta on todennäköinen tai sen uhka on välitön, vaikka välikohtauksen tarkkaa kohdetta ei pystyttäisi määrittelemään;*

9) *sataman turvatoimialueella tämän lain mukaisen turva-arvioinnin perusteella määriteltävää aluetta, jolle laaditaan turvasuunnitelma ja joka on merkittävä näkyvästi selkein merkein tai kyltein, joissa turvatoimialueesta ilmoitetaan suomen, ruotsin, englannin ja venäjän kielellä;*

10) *satamarakenteella paikkaa, jossa alukselle tai aluksesta liikkuu henkilöitä tai kuljetetaan tavaroita, taikka suoritetaan satamapalveluita;*

11) *SOLAS-yleissopimuksella ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS 11/1981).*

3 §

Toimivaltaisen viranomaisen yleiset tehtävät

Merenkulkulaitoksen, rajavartiolaitoksen

3 §

Toimivaltaisen viranomaisen yleiset tehtävät

Merenkulkulaitoksen, rajavartiolaitoksen

ja tullilaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen säännösten noudattamisessa havaitsemistaan vakavista puutteellisuuksista poliisille turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa määritellyn turvataso arviointia varten.

ja tullilaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen säännösten noudattamisessa havaitsemistaan vakavista puutteellisuuksista poliisille turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa ja tämän lain 2 §:n 5–8 kohdassa määritellyn turvataso arviointia varten.

4 §

Merenkulkulaitoksen erityistehtävät

Merenkulkulaitos toimii turvatoimiasetuksen 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna merenkulun turvatoimien yhteisyksikkönä, minkä lisäksi sen tehtävänä on:

1) suorittaa satamarakenteiden turva-arvioinnit, hyväksyä alusten ja satamarakenteiden turvasuunnitelmat, katsastaa alukset sekä antaa todistuskirjat siten kuin turvatoimiasetuksessa ja tässä laissa säädetään;

5) tiedottaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa, tehokkaasti ja ilman aiheetonta viivytystä poliisille ilmoittamasta turvatasosta ja sen muutoksista sekä annettava tarvittaessa asiaa koskevia tarkempia tietoja;

6) tehdä turvatoimiasetuksen mukaiset hallinnon ilmoitukset; sekä

7) suorittaa muut tässä laissa Merenkul-

4 §

Merenkulkulaitoksen erityistehtävät

Merenkulkulaitos toimii turvatoimiasetuksen 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna merenkulun turvatoimien yhteisyksikkönä ja satamien turvatoimien yhteisyksikkönä, minkä lisäksi sen tehtävänä on:

1) suorittaa satamarakenteiden ja satamien turva-arvioinnit, hyväksyä alusten, satamien ja satamarakenteiden turvasuunnitelmat, katsastaa alukset sekä antaa todistuskirjat siten kuin turvatoimiasetuksessa ja tässä laissa säädetään;

1 a) hyväksyä turva-arvioinnin perusteella ja satamanpitäjän esityksestä sataman turvatoimialueen rajat ja se, keille sataman henkilöstöstä tehdään turvallisuusselvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitettu turvallisuusselvitys, sekä huolehtia satamien turvasuunnitelmien tarkistamisesta tämän lain mukaisesti;

1 b) hyväksyä sataman turvapääällikkö ja muu keskeinen turvahenkilöstö sataman tekemän esityksen ja turvaselvityksen perusteella;

1 c) toimia satamaturvadirektiivin 5 artiklassa tarkoitettuna satamaturvaviranomaisena;

5) tiedottaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa, tehokkaasti ja ilman aiheetonta viivytystä poliisille ilmoittamasta turvatasosta ja sen muutoksista, antaa tarvittaessa asiaa koskevia tarkempia tietoja sekä asettaa riskianalyysiin perustuen ulkomaille Suomen lipun alla purjehtivan aluksen turvataso ja välittää tieto tästä poliisille edelleen vahvistettavaksi;

6) tehdä turvatoimiin liittyvät hallinnolliset ilmoitukset;

7) ohjeistaa ja valvoo valvontaviran-

kulaitokselle säädetyt tehtävät.

5 §

Rajavartiolaitoksen erityistehtävät

Rajavartiolaitoksen tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) pitää yllä yhteyspistettä alusten ja satamarakenteiden turvauhkaa koskeville ilmoituksille sekä turvahälytyksille;

6 §

Poliisin erityistehtävät

Poliisin tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) asettaa turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa tarkoitettu turvataso ja päättää käytettävissään olevien tietojen pohjalta turvatason nostamisesta ja laskemisesta sekä antaa tarkempia ohjeita vaaratilanteilta suojautumiseksi;

omaisten järjestämiä harjoituksia satamaturvatoimidiirektiivin liitteen III mukaisesti;

8) valvoo, että tässä laissa tarkoitettujen turvatarkastukset suoritetaan turvatoimiasetuksen ja tämän lain mukaisesti; sekä

9) suorittaa muut tässä laissa Merenkululaitokselle säädetyt tehtävät.

5 §

Rajavartiolaitoksen erityistehtävät

Rajavartiolaitoksen tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) pitää yllä yhteyspistettä alusten ja satamien turvauhkaa koskeville ilmoituksille sekä turvahälytyksille;

6 §

Poliisin erityistehtävät

Poliisin tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) asettaa turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa ja tämän lain 2 §:n 5–8 kohdassa tarkoitettu turvataso ja päättää käytettävissään olevien tietojen pohjalta turvatason nostamisesta ja laskemisesta sekä antaa tarkempia ohjeita vaaratilanteilta suojautumiseksi;

2 a luku

Satamien turvatoimet

7 a §

Turva-arviointi

Satamalle on tehtävä turva-arviointi.

Turva-arvioinnissa on otettava asianmukaisesti huomioon satamaturvadirektiivin liitteessä I esitetyt yksityiskohtaiset vaatimukset, sataman eri osien ominaispiirteet ja satamassa oleville satamarakenteille turvatoimiasetuksen mukaisesti tehdyt turva-

arvioinnit.

Turva-arviointi on tarkistettava olosuhteiden muuttuessa ja vähintään viiden vuoden välein.

7 b §

Turvasuunnitelma

Sataman turva-arvioinnin pohjalta on tehtävä sataman turvasuunnitelma.

Sataman turvasuunnitelmassa on otettava huomioon vähintään satamaturvadirektiivin liitteessä II esitetyt yksityiskohtaiset vaatimukset.

Sataman turvasuunnitelmaan on sisällytettävä satamassa oleville satamarakenteille turvatoimiasetuksen mukaisesti tehdyt turvasuunnitelmat.

Turvasuunnitelmassa on määriteltävä kutakin edellä 2 §:n 5—8 kohdassa tarkoitettua turvatasoa varten kussakin sataman eri osassa:

- 1) noudatettavat menettelyt;*
- 2) käyttöön otettavat toimenpiteet; ja*
- 3) toteutettavat toimet.*

Turvasuunnitelma on tarkistettava olosuhteiden muuttuessa ja vähintään viiden vuoden välein.

7 c §

Sataman turvatoimialueen laajuinen satamarakenne

Jos satamarakenteen rajat on määritelty siten, että ne kattavat koko sataman turvatoimialueen, asiaa koskevat turvatoimiasetuksen säännökset ovat ensisijaisia.

7 d §

Sataman turvapäällikkö

Jokaisessa satamassa on oltava turvapäällikkö. Sama turvapäällikkö voi toimia useassa satamassa. Sataman turvapäällikkö toimii yhteyshenkilönä sataman turvakysymyksissä. Sataman turvapäällikön ja sata-

marakenteen turvapäällikön on toimittava yhteistyössä keskenään.

8 §

Turvatarastukset

Laittomien aluksia tai satamarakenteita taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittavien tekojen estämiseksi saadaan tarkastaa alus, aluksen lasti, lastiyksiköt ja lastialustat, aluksen muonittamiseen ja aluksen varustamiseen käytettävät tavarat sekä satamarakenteeseen kuuluvat rakennukset, huonetilat ja säilytystilat. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä yksinomaan asuintiloina käytettävissä rakennusten tai alusten osissa. Tarkastus sellaisissa asumiseen käytettävissä tiloissa, joita käytetään myös liikepaikkana tai liiketoimintaan, voidaan toimittaa vain, jos se on perustellusta syystä välttämätöntä tässä momentissa tarkoitettujen tekojen estämiseksi.

Postilähetysten turvatarkastus on toteutettava siten, että kirjesalaisuus ei vaarannu.

Edellä 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa saadaan metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa, ettei matkustajalla ole vaatteissaan, muutoin yllään tai mukanaan vaarallisia esineitä. Tällöin voidaan suorittaa myös matkustajan haastattelu. Jos on perusteltua aiheutta epäillä, että henkilöllä on mukanaan vaarallinen esine, henkilö voidaan tarkastaa sellaisen löytämiseksi. Turvatarkastus ja haastattelu voidaan suorittaa myös aluksella tai satamarakenteessa työskentelevälle sekä erityisen syyn sitä edellyttäessä myös niissä muutoin oleskelevalle.

Aluksella tai satamarakenteessa tarkastuksia tekevällä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tai muualla löydetty vaarallinen esine taikka aine, jonka hallussapito on muualla laissa kielletty.

Poisotetut esineet ja aineet on luovutettava poliisille tai, jollei siihen ole lain mukaan estettä, palautettava tarkastetulle henkilölle takaisin hänen poistuessaan alukselta taikka satamarakenteesta.

8 §

Turvatarastukset

Aluksia, *satamien turvatoimialueita* taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittavien laittomien tekojen estämiseksi saadaan tarkastaa alus, aluksen lasti, lastiyksiköt ja lastialustat, aluksen muonittamiseen ja aluksen varustamiseen käytettävät tavarat sekä *sataman turvatoimialueeseen* kuuluvat rakennukset, huonetilat ja säilytystilat. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä yksinomaan asuintiloina käytettävissä rakennusten tai alusten osissa. Tarkastus sellaisissa asumiseen käytettävissä tiloissa, joita käytetään myös liikepaikkana tai liiketoimintaan, voidaan toimittaa vain, jos se on perustellusta syystä välttämätöntä tässä momentissa tarkoitettujen tekojen estämiseksi.

Postilähetykset on tarkastettava siten, ettei kirjesalaisuus vaarannu.

Edellä 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa saadaan metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa, ettei matkustajalla ole vaatteissaan, muutoin yllään tai mukanaan vaarallisia esineitä. Tällöin voidaan suorittaa myös matkustajan haastattelu. Jos on perusteltua aiheutta epäillä, että henkilöllä on mukanaan vaarallinen esine, henkilö voidaan tarkastaa sellaisen löytämiseksi. Turvatarkastus ja haastattelu voidaan suorittaa myös aluksella tai *sataman turvatoimialueella* työskentelevälle sekä erityisen syyn sitä edellyttäessä myös niissä muutoin oleskelevalle.

Aluksella tai *sataman turvatoimialueella* tarkastuksia tekevällä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tai muualla löydetty vaarallinen esine taikka aine, jonka hallussapito on muualla laissa kielletty.

Poisotetut esineet ja aineet on luovutettava poliisille tai, jollei siihen ole lain mukaan estettä, palautettava tarkastetulle henkilölle takaisin hänen poistuessaan alukselta tai *sataman turvatoimialueelta*.

9 §

Luvalliset vaaralliset esineet

Aluksella tai satamarakenteessa tarkastuksia tekevä voi määrätä, että sellaiset vaaralliset esineet, joita henkilöllä on asianmukaisen luvan nojalla tai muutoin laillisesti oikeus kuljettaa mukanaan, on ennen alukseen taikka satamarakenteeseen saapumista luovutettava aluksella tai satamarakenteessa erikseen säilytettäväksi. Ne on palautettava hänen poistuessaan alukselta tai satamarakenteesta. Jollei esinettä voida tuolloin vaaratta palauttaa, se on luovutettava poliisille joko tarkastetulle henkilölle palauttamista tai poliisilain (493/1995) 24 §:ssä säädettyjä toimenpiteitä varten

10 §

Turvataarkastuksen suorittaja

Rajavartiomiehellä, poliisimiehellä tai tullimiehellä on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitettu turvataarkastus sen ehkäisemiseksi, että vaarallisia esineitä käytettäisiin laitomiin, alusta tai satamarakennetta taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittaviin toimiin.

Muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua henkilöä voidaan käyttää suorittamaan 1 momentissa tarkoitettu turvataarkastus, jos hän täyttää järjestyksenvalvojista annetun lain (533/1999) 10 §:ssä säädettyt järjestyksenvalvojaksi hyväksymiselle asetetut edellytykset tai jos hän on saanut turvataarkastuksista lentoliikenteessä annetun lain (305/1994) 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua Ilmailulaitoksen vahvistaman koulutusohjelman mukaisen koulutuksen ja kummasakin tapauksessa poliisi on hyväksynyt hänet tehtävään. Käsitellessään hyväksymistä poliisilla on oikeus käyttää niitä rekisteritietoja, joihin turvallisuus selvityksistä annettussa laissa (177/2002) tarkoitettu suppea turvallisuus selvitys voi perustua.

9 §

Luvalliset vaaralliset esineet

Aluksella tai *sataman turvatoimialueella* tarkastuksia tekevä voi määrätä, että sellaiset vaaralliset esineet, joita henkilöllä on asianmukaisen luvan nojalla tai muutoin laillisesti oikeus kuljettaa mukanaan, on ennen alukseen taikka *sataman turvatoimialueelle* saapumista luovutettava aluksella tai *sataman turvatoimialueella* erikseen säilytettäväksi. Ne on palautettava hänen poistuessaan alukselta tai *sataman turvatoimialueelta*. Jollei esinettä voida tuolloin vaaratta palauttaa, se on luovutettava poliisille joko tarkastetulle henkilölle palauttamista tai poliisilain (493/1995) 24 §:ssä säädettyjä toimenpiteitä varten.

10 §

Turvataarkastuksen suorittaja

Rajavartiomiehellä, poliisimiehellä tai tullimiehellä on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitettu turvataarkastus sen ehkäisemiseksi, että vaarallisia esineitä käytettäisiin laitomiin, alusta tai *sataman turvatoimialueelta* taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittaviin toimiin.

Muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua henkilöä voidaan käyttää suorittamaan 1 momentissa tarkoitettu turvataarkastus, jos hän täyttää järjestyksenvalvojista annetun lain (533/1999) 10 §:ssä säädettyt järjestyksenvalvojaksi hyväksymiselle asetetut edellytykset tai jos hän on saanut *Ilmailuhallinnon hyväksymän* koulutusohjelman mukaisen koulutuksen *turvataarkastajaksi* ja kummasakin tapauksessa poliisi on hyväksynyt hänet tehtävään. Käsitellessään hyväksymistä poliisilla on oikeus käyttää niitä rekisteritietoja, joihin turvallisuus selvityksistä annettussa laissa tarkoitettu suppea turvallisuus selvitys voi perustua. *Poliisin hyväksyntä on voimassa koko valtakunnan alueella.*

11 §

Vähimmän haitan periaate

Turvataarkastukset on suoritettava niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai tarkastuksen kohteelle. Toimenpiteellä ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa tai häiritä aluksella ja satamarakenteessa tapahtuvaa muuta toimintaa.

11 §.

Vähimmän haitan periaate

Turvataarkastukset on suoritettava niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai tarkastuksen kohteelle. Toimenpiteellä ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa tai häiritä aluksella ja *sataman turvatoimialueella* tapahtuvaa muuta toimintaa.

12 §

Henkilöön kohdistuvat pakkotoimet

Jos henkilö kieltäytyy ottamasta osaa tämän lain mukaiseen tarkastustoimeen tai hänen voidaan perustellusti epäillä olevan vaaraksi merenkulun turvallisuudelle, rajavartiomies, poliisimies tai tullimies voi evätä häneltä pääsyn alukseen tai satamarakenteeseen taikka poistaa hänet alukselta tai satamarakenteesta. Toimenpiteen voi tarvittaessa suorittaa voimakeinoin, joita olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää tarpeellisina ja puolustettavina, kun otetaan huomioon merenkulun turvallisuuden vaarantuminen, poistettavan henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

13 §

Tietojen antaminen ennen aluksen satamaan saapumista

12 §

Henkilöön kohdistuvat pakkotoimet

Jos henkilö kieltäytyy ottamasta osaa tämän lain mukaiseen tarkastustoimeen tai hänen voidaan perustellusti epäillä olevan vaaraksi merenkulun turvallisuudelle, rajavartiomies, poliisimies tai tullimies voi evätä häneltä pääsyn alukseen tai *sataman turvatoimialueelle* taikka poistaa hänet alukselta tai *sataman turvatoimialueelta*. Toimenpiteen voi tarvittaessa suorittaa voimakeinoin, joita olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää tarpeellisina ja puolustettavina, kun otetaan huomioon merenkulun turvallisuuden vaarantuminen, poistettavan henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

13 §

Tietojen antaminen ennen aluksen satamaan saapumista

Merenkululaitos voi turvatoimiasetuksen 7 artiklassa säädetyin edellytyksin hakemuksesta myöntää vapautuksen 1 momentissa tarkoitettusta tietojen toimittamisesta.

16 §

Aineiston esittämismenettely

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus saada aluksen päälliköltä ja muilta aluksessa palvelevilta *henkilöiltä* sekä satamarakenteessa työskenteleviltä *henkilöiltä* tietoja ja apua sen tarkastamisessa, että alus tai satamarakenne on turvatoimiasetuksen ja tämän lain säännösten mukainen.

17 §

Tekninen valvonta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitettua suomalaisen satamarakenteen alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 28 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Teknisellä laitteella tapahtuvaa äänen tai kuvan automaattista tallentamista saadaan suorittaa, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi sekä mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita satamarakenteeseen, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun suomalaiseen satamarakenteeseen tai suomalaiseen alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamete-

16 §

Aineiston esittämismenettely

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus saada aluksen päälliköltä ja muilta aluksessa palvelevilta sekä *sataman turvatoimialueella* työskenteleviltä tietoja ja apua sen tarkastamisessa, että alus tai *sataman turvatoimialue* on turvatoimiasetuksen ja tämän lain säännösten mukainen.

17 §

Tekninen valvonta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitettua suomalaisen *sataman alueella* paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 28 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. *Ääntä tai kuvaa saadaan tallentaa automaattisesti tekniselle laitteelle*, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi taikka mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita *sataman turvatoimialueelle*, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun *suomalaisen sataman turvatoimialueelle* tai suomalaiseen alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvon-

riaali, jos SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 lukuun liittyvässä alusten ja satamarkenteiden turvasäännöstössä tarkoitettu turvataso 2 tai 3 on asetettu. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

19 §

Puutteellisuuksien korjaaminen ja pakko-
keinot

Jos satamanpitäjä vastustaa tarkastusta, ei luovuta 16 tai 17 §:ssä tarkoitettua aineistoa taikka ei noudata 1 momentissa tarkoitettua määräystä tai ei korjaa puutetta tai epäkoh-
taa Merenkululaitoksen asettaman määrä-
ajan kuluessa, Merenkululaitos voi harkin-
tansa mukaan keskeyttää työt satamaraken-
teessa, kunnes vika tai puute on korjattu tai
aineisto luovutettu. Päätöksestä on viipy-
mättä ilmoitettava poliisille ja satamanpitä-
jälle.

21 §

Kustannusten korvaaminen

Turva-arviointien tekemisen ja turva-
suunnitelmien hyväksymisen sekä todistus-
kirjojen myöntämisen maksullisuudesta ja
maksuperusteista säädetään valtion maksu-
perustelaissa (150/1992).

Jos tämän lain mukaisissa tarkastuksissa
havaitaan sellaisia puutteita, jotka turvatoi-
miasetuksen tai tämän lain mukaan oikeut-
tavat aluksen pysäyttämiseen tai sen toi-
minnan rajoittamiseen taikka töiden kes-

tamateriaali, jos tämän lain 2 §:n 7 tai 8
kohdassa tarkoitettu turvataso on asetettu.
Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan
luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden
avulla.

19 §

Puutteellisuuksien korjaaminen ja pakko-
keinot

Jos satamanpitäjä vastustaa tarkastusta, ei
luovuta 16 tai 17 §:ssä tarkoitettua aineistoa
taikka ei noudata 1 momentissa tarkoitettua
määräystä tai ei korjaa puutetta tai epäkoh-
taa Merenkululaitoksen asettaman määrä-
ajan kuluessa, Merenkululaitos voi harkin-
tansa mukaan keskeyttää työt satamaraken-
teessa tai sataman turvatoimialueella, kun-
nes vika tai puute on korjattu tai aineisto
luovutettu. Päätöksestä on viipymättä ilmoi-
tettava poliisille ja satamanpitäjälle.

20 a §

Turvatarhastuksen suorittajan ja toimival-
taisen viranomaisen yhteistyö

Turvatarhastuksen suorittaja on oikeutet-
tu ilmoittamaan tullilaitokselle tai rajavar-
tiolaitokselle laitoksen tehtävien kannalta
merkityksellisistä havainnoista.

21 §

Kustannusten korvaaminen

Turva-arviointien tekemisen ja turva-
suunnitelmien hyväksymisen sekä todistus-
kirjojen myöntämisen maksullisuudesta ja
maksuperusteista säädetään valtion maksu-
perustelaissa (150/1992).

Jos tämän lain mukaisissa tarkastuksissa
havaitaan sellaisia puutteita, jotka turvatoi-
miasetuksen tai tämän lain mukaan oikeut-
tavat aluksen pysäyttämiseen tai sen toi-
minnan rajoittamiseen taikka töiden kes-

keyttämiseen satamarakenteessa, laivanisännän tai tämän Suomessa olevan edustajan taikka satamanpitäjän on korvattava kaikki lisätarkastuksiin liittyvät kustannukset.

22 §

Tietojen käsittely ja salassapito

Turva-arviointeihin ja turvasuunnitelmiin sisältyviä tietoja saavat käsitellä vain toimivaltaisen viranomaisen tehtävään osoittamat henkilöt, laivanisännän, aluksen ja satamarakenteen turvapäälliköt sekä turvapäälliköiden tehtävään osoittamat henkilöt.

Laivanisännän, aluksen tai satamarakenteen palveluksessa oleva taikka niiden turvajärjestelyistä huolehtiva henkilö on velvollinen olemaan ilmaisematta sivulliselle, mitä hän on työtehtävässään saanut tietää turva-arvioinneista, turvasuunnitelmista sekä niiden toteuttamiseen liittyvistä seikoista mukaan lukien postilähetysten tarkastusten yhteydessä saadut tiedot.

25 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku ei estä aluksen pysäyttämisen, aluksen *tai* satamarakenteen toiminnan rajoittamisen eikä 12 §:ssä tarkoitettua henkilöön kohdistuvaa pakkotointa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

keyttämiseen satamarakenteessa *tai sataman turvatoimialueella*, laivanisännän tai tämän Suomessa olevan edustajan taikka satamanpitäjän on korvattava kaikki lisätarkastuksiin liittyvät kustannukset.

22 §

Tietojen käsittely ja salassapito

Turva-arviointeihin ja turvasuunnitelmiin sisältyviä tietoja saavat käsitellä vain toimivaltaisen viranomaisen tehtävään osoittamat henkilöt, laivanisännän, aluksen ja satamarakenteen ja *sataman* turvapäälliköt sekä turvapäälliköiden tehtävään osoittamat henkilöt.

Laivanisännän, aluksen tai *satamanpitäjän* palveluksessa oleva taikka niiden turvajärjestelyistä huolehtiva henkilö on velvollinen olemaan ilmaisematta sivulliselle, mitä hän on työtehtävässään saanut tietää turva-arvioinneista, turvasuunnitelmista sekä niiden toteuttamiseen liittyvistä seikoista mukaan lukien postilähetysten tarkastusten yhteydessä saadut tiedot.

25 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku ei estä aluksen pysäyttämisen, aluksen, satamarakenteen *tai sataman turvatoimialueen* toiminnan rajoittamisen eikä 12 §:ssä tarkoitettua henkilöön kohdistuvaa pakkotointa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämän lain 10 §:ssä tarkoitettuna turvatarkastuksen suorittajana voidaan käyttää myös henkilöä, joka on ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytty lentoliikenteen

30
Voimassa oleva laki

HE 224/2006 vp
Ehdotus

*turvatarkastuksista annetun lain (305/1994)
9 §:n 2 momentin mukaiseksi turvatarkasta-
jaksi.*
